

Lustrum

Sollemnia aedificii a. D. MCMXI inaugurati

Separatum

Lustrum

Ménesi út 11–13.
Sollemnia aedificii a.D. MCMXI inaugurati

Ediderunt
László Horváth, Krisztina Laczkó, Károly Tóth,
et
András Péterffy (Appendix)

Typotex Kiadó–Eötvös Collegium
Budapest, 2011

Sumptibus NKA

nka
Nemzeti Kulturális Alap

© Auctores et compositores, 2011
ISBN 978 963 279 441 9

Lócsi Levente

Bottyán Gergely

Antal László és a mai magyar nyelvstudomány¹

Miért volt nagy élmény egy fiatal nyelvész számára Antal László *A formális nyelvi elemzés* és *A magyar esetrendszer* című műveinek megismerése, és miért gondolja úgy, hogy ezek az írások minden, a magyar nyelv és a nyelvészet kérdései iránt érdeklődő olvasó számára izgalmasak lehetnek? Miért érdekes a két Antal-tanulmány számítógépes nyelvészeti szempontból?²

Antal László szemináriumait koromnál fogva nem látogathattam, nevét az egyetlen nem hallottam. A *Magvető Gyorsuló Idő* sorozatában megjelent olvasmányos ismeretterjesztő műveivel az Eötvös Collegium könyvtárában találkoztam – abban a könyvtárban, amelynek Antal László, az egykori Eötvös collegista maga is gyakori látogatója volt.

Angol szakos doktoranduszként, majd a Nyelvstudományi Intézet munkatársaként több nyelvészeti szemináriumot tarthattam; legutóbb *A számítógépek és a nyelv* címmel az Eötvös Collegium Angol–Amerikai Műhelyében. Amikor az órákhoz olvasnivalót kerestem, újra kezembe vettem Antal László *Egy új magyar nyelvtan felé* című könyvét.³ A kötetben több olyan rövid tanulmányt találtam, amely

¹ Az egykori Eötvös collegista Antal László (1930–1993) – a strukturalista leíró nyelvészet egyik első hazai művelője – a Noam Chomsky előtti amerikai strukturalizmus eredményeit alkalmazta a magyar nyelv leírásában. Munkássága máig hat a mai magyar nyelvstudomány két meghatározó irányzata – a hagyományos leíró nyelvészet és a chomskyánus elméleti nyelvészet – művelőire. Antal módszere és elemzései az elmúlt évtizedben kibontakozó hazai számítógépes nyelvészet szempontjából is érdekessé váltak.

² Ezek az eredetileg 1964-ben és 1961-ben megjelent művek a SZAK Kiadó vezetője, Kis Ádám jóvoltából 2005-ben újra megjelentek (lásd: http://szak.hu/konyvek_html/formalis_nyelvi_elemzes.html, 2010. október 26.). Ez adta az apropóját a szerző és Kis Ádám által szervezett, 2006. február 17-én az Eötvös Collegium klubtermében megtartott *Antal László és a mai magyar nyelvstudomány* című konferenciának (lásd: <http://wiki.eotvos.elte.hu/wiki/index.php?title=Angol/antalkonferencia>). Jelen dolgozat a szerző 2005-ös Antal-kötetben megjelent *A szerkesztő előszava* című írásának javított és bővített változata.

³ ANTAL László: *Egy új magyar nyelvtan felé*. Budapest, Magvető Kiadó, 1977.

kurzusanyagként felhasználhatónak tűnt. Ezek az Antal-szövegek nemcsak okosak, hanem érdekesek is voltak, így segítettek az Angol–Amerikai Műhely általában inkább irodalmi érdeklődésű hallgatóit is rávezetni arra, hogy ne csak az angol, hanem a magyar nyelvtant is formálisan, „strukturalistaként” közelítsék meg. Másképpen fogalmazva: a grammatikai kategóriáknak csak olyan definícióit fogadják el, amelyek a magyar nyelvi elemek egymással való kombinálódási képességéből eredeztethetők.

Nagyon megörültem tehát, amikor értesültem Kis Ádám kiadói terveiről, és azonnal felajánlottam a segítségemet a szöveggondozáshoz. Az alábbiakban azokat a témaköröket és eljárásokat fogom megemlíteni, amelyek számomra *A formális nyelvi elemzést* és *A magyar esetrendszer*t különösen élvezetes olvasmánnyá tették.

Az olvasást *A magyar esetrendszerrel* kezdtem, és rögtön megfogott a bevezető fejezet stílusa, humora: „Egy hosszabb tudományos értekezés elé nemcsak illő, de hasznos is bevezetőt fogalmazni. Mihelyt kezdetét veszi az első fejezet, a tulajdonképeni »mű«, a szerző – hogy úgy mondjuk – a csaták mezejére lép. Érvelhet, vagdalkozhat, ezért később maga is kaphat sebeket, de arról nemigen ejtethet szót, hogy mit jelent számára a választott téma és az alkalmazott módszer.”⁴

Antal tehát az „Elméleti megfontolások” című első, általános nyelvészeti fejezet, a „harcis pózba helyezkedés” előtt szól nyelvészeti hitvallásáról és arról, hogy dolgozata milyen feladat elvégzésére vállalkozik „a magyar nyelvtudomány napirenden levő céljai szempontjából”.

É. Kiss Katalin akadémikus egy nemrégiben megjelent írásának⁵ tanúsága szerint a magyar nyelv tudományos vizsgálatával foglalkozó szakemberek között a 21. század elején sincs általános egyetértés a célok és az alkalmazott módszerek tekintetében, így Antal nézetei ma sem kevésbé érdekesek, mint egykor: „Szerintem a kérdésfeltevésnek az a formája, hogy lehetséges-e, megvalósítható-e a nyelvek szinkronikus leírása, alapvetően elhibázott. Mert akár lehetséges elméletileg, akár nem, gyakorlatilag elkerülhetetlenül szükséges. Azzá teszik azok a követelmények, amelyek elé a gépi fordítás állít bennünket, a leíró nyelvtanok iránt megnyilvánuló igény, valamint azok a nyelvek, amelyek – emlékek hiányában – csupán ilyen formában alkalmasak nyelvészeti vizsgálatra.”⁶

⁴ ANTAL László: *A formális nyelvi elemzés. A magyar esetrendszer*. Bicske, SZAK Kiadó, 2005, 235. A kötet a címadó műveken kívül két kiváló pályatárs, Papp Ferenc és Szépe György Antal Lászlóról szóló írásait is tartalmazza, amelyek a kiadó jóvoltából az interneten is olvashatók. (Lásd az „Antal László és a mai magyar nyelvtudomány” című konferencia egyik előadója, Nádasi Péter által létrehozott „Antal László (nyelvész)” című Wikipédia-szócikket.)

⁵ É. Kiss Katalin: Mi legyen a magyar nyelvészet Széchenyi-programja? In: *Magyar Tudomány*, 162. évf. (2002. február) 2. sz., 198–202. (<http://www.matud.iif.hu/02feb/ekiss.html>, 2010. október 26.)

⁶ ANTAL 2005, 240.

A deskriptív, strukturalista szinkrón analízis – vagy ahogyan Antal László nyelvészeti tankönyvnek is tekinthető írásának címében nevezi, a formális nyelvi elemzés – természetesen nem eredményezhet „tenyeres-talpas kategóriáktól hemzsegő leíró nyelvtanokat”: „a leíró nyelvészet a nyelvi rendszer elemeivel és azokkal a szabályokkal foglalkozik, amelyek segítségével ezek az elemek alaktani és mondattani szerkezetekké illeszthetők össze. A leíró nyelvtudomány tehát lényegében a nyelvtan tudománya. Az elemek és szabályok történetével, valamint a beszélő egyedeknek a nyelvvel kapcsolatos pszichikai vonatkozásaival (mechanizmusával és hiedelmeivel) a leíró nyelvészet nem foglalkozik. Ezeket nem becsüli le, valamennyit nagyon fontosnak tartja, de tudatában van annak, hogy saját eszközeivel hiába is erőltetné megoldásukat”.⁷

A *formális nyelvi elemzés* és *A magyar esetrendszer* más-más „bontásban” kíván hozzájárulni a mai magyar nyelv rendszerének feltérképezéséhez. Előbbi a legkisebb elkülönítendő nyelvi egység, a fonéma szintjétől a mondat szintjéig tekinti át, hogy a különféle elemek előfordulását milyen törvényszerűségek határozzák meg; utóbbi azzal foglalkozik, hogy a magyar alaktan három fontos toldalékkategóriáját, a ragot, a képzőt és a jelet hogyan lehet egymástól következetesen megkülönböztetni, és milyen ismérvekkel kell egy toldaléknak rendelkeznie ahhoz, hogy esetragoknak nevezhessük.

A *magyar esetrendszer* külön érdekessége, hogy a magyar esetragokra vonatkozó latin, régi magyar, német, angol, francia és orosz nyelven megjelent tanulmányokat is áttekinti Sylvester János, az első magyar grammatikus művétől kezdődően egészen a 20. század közepén megjelent nyelvtanokig. A „nyelvtani örökséget” bemutató fejezetet⁸ pedig a megszokottól eltérően nem a tanulmány elején, hanem annak végén találjuk, mert „így nemcsak arra van módunk, hogy ismertessük az elődök nézeteit, hanem mindjárt bírálhatjuk is azokat saját, már kifejtett véleményünk alapján, míg ellenkező esetben először csak a bemutatásra van lehetőség, hisz a csattanót, saját nézetét a szerző a végére tartogatja. Annak előadása után viszont megint csak vissza kell térnie a már egyszer ismertetett állásfoglalásokra, mert csak így kerülhet sor bírálatukra.”⁹

A tudománytörténeti rész érdekes azért is, mert a mégoly hiányos és téves felfogásokban is logikát keres, és az alapján minősíti az elemzéseket, hogy a talált logikát a nyelvtaníró következetesen alkalmazta-e. Ezenkívül közel hozza az olvasóhoz az általános és középiskolai nyelvtanórákon kizárólag kultúrtörténeti érdekességként (névként) említett régi magyar szerzők

⁷ ANTAL 2005, 240, 242.

⁸ ANTAL 2005, 389–435.

⁹ ANTAL 2005, 237.

gondolkodásmódját és nyelvezetét. Az Antal idézte passzusokból az is kiderül, hogy a nyelvтанírás célja már a 16. században is meghatározta, hogy mi (pl. hány eset) szerepeljen egy nyelvtanban. A nyelv objektivitása tehát nem azt jelenti, hogy egyetlen helyes elemzés lehetséges, de az elemzések közül egyértelműen kiválaszthatók azok, amelyek a nyelvi elemek viselkedését, rendszerbeli funkcióját veszik alapul, és nem a jelentését, amely a nyelvi rendszer leírása szempontjából sokszor teljesen lényegtelen.

Végezetül szólnék arról, hogy *A formális nyelvi elemzés* bevezető fejezetének 5. és 6. pontjai¹⁰ miért különösen kedvesek egy a számítógépes nyelvészet módszertanával, eljárásaival ismerkedő fiatal nyelvész számára.

Ezek a fejezetrészek a szinkrón analízis két fajtájának, a minőségi és a mennyiségi elemzésnek az eljárásait tárgyalják. A minőségi elemzés kulcsfogalmainak felsorolásában a következőket találjuk: korpusz, megnyilatkozás, szegmentum, környezet és disztribúció.¹¹ Mind az elméleti, mind a gyakorlati célú számítógépes nyelvészetnek alapfogalmai ezek ma is. Antal mintha a nyelvtechnológiai „forradalmat” is előre látta volna: „A második világháború után rohamos fejlődésnek induló információelmélet, a távközlés és automatizálás új típusú feladatai elsőrendű fontosságot kölcsönöztek a nyelvek valóban egzakt leírásának, olyan leírásnak, amely világos formulákban foglalja össze az egyes nyelvek mint kódok által továbbítható üzenetek lehetséges típusait. Ugyancsak nélkülözhetlenné tette ezt a munkát egy olyan nagy jelentőségű tudományos feladat, mint a gépi fordítás. Szinte azt mernénk mondani, hogy a nyelvtudomány első nagy forradalma után, amely a század elején zajlott le, a második világháború után egy újabb forradalom kezdődött. Ennek lényegét abban foglalhatjuk össze, hogy a történelem folyamán először most találkozott említésre méltó módon a nyelvtudomány a termeléssel, az emberi társadalmak termelési-technikai szükségleteivel. Ez a hatalmas jelentőségű lépés a nyelvtudományt több tekintetben kiemelte a humán tudományok köréből, és elsőrendű fontosságú »alkalmazott« tudománnyá tette.”¹²

¹⁰ ANTAL 2005, 27–32.

¹¹ *Korpusz* (itt): a kommunikációs nyelvprodukción, a beszélt és írott közlések szövegeit is magában foglaló „beszéd” (a saussure-i „parole”) egy adott halmaza. *Megnyilatkozás* (itt): a korpusz egy adott egysége – egy szó, szósor, mondat vagy mondat. Speciális esetben maga a korpusz is lehet egy megnyilatkozás eredménye. *Szegmentum* (itt): a megnyilatkozást alkotó részek – fonéma, morféma, szó, szintagma, tagmondat, nagyobb szövegrészlet – valamelyike. *Környezet* (itt): a korpusznak az a része, amelyben a megnyilatkozás vagy annak egy szegmentuma előfordul. *Disztribúció* (itt): egy adott szegmentum előfordulási környezeteinek összessége, azaz eloszlása a korpuszban.

¹² ANTAL 2005, 31.

A mennyiségi analízisről szóló fejezet rész jelentőségét pedig igazából csak most kezdjük felmérni, amikor olyan nyelvi erőforrások állnak a statisztikus módszereket alkalmazó nyelvtechnológusok¹³ és a munkájukat adatbázisba szervezett szöveggyűjtemények („számítógépesített” korpuszok) felhasználásával végző leíró nyelvészek¹⁴ rendelkezésére, mint például a Nyelvtudományi Intézetben készült *Magyar Nemzeti Szövegtár*.¹⁵

A fentiek alapján úgy gondolom tehát, hogy Antal László *A formális nyelvi elemzés* és *A magyar esetrendszer* című munkái nemcsak olvasmányos dolgozatok, hanem a mai magyar nyelvtudomány céljaihoz, módszereihez és kihívásaihoz „hozzászólni” képes alapművek.

¹³ Lásd: PRÓSZÉKY Gábor–OLASZY Gábor–VÁRADI Tamás: *Nyelvtechnológia*. In: *A magyar nyelv kézikönyve*. Szerk. KIEFER Ferenc. Budapest, Akadémiai Kiadó, 2003, 567–588.

¹⁴ Lásd például: BOTTYÁN Gergely: *Főnévi igeneves szerkezetek a magyarban. Egy kutatási téma helye a (számítógépes) nyelvészetben*. In: *Diszciplínák határain innen és túl* (Fiatal Kutatók Fóruma 2.). Szerk. BALOGH Margit. Budapest, MTA Társadalomkutató Központ, 2007, 219–228. (http://www.mtatk.hu/kiadvany/fiatal/12_bottyán_gergely.pdf, 2006. október 26.)

¹⁵ Lásd: <http://corpus.nytud.hu> (2006. október 26.)

Tartalomjegyzék

<i>Laudationes externorum</i>	9
René Roudaut	11
François Laquièze	14
Monique Canto-Sperber	15
Salvatore Ettore	16
Andrea Ferrara	18
Chiara Faraggiana di Sarzana	21
P. J. Rhodes	23
Herwig Maehler	24
Chris Carey	26
Mike Edwards	28
Shawn Gillen	29
Nikolaus Hamm	32
Elisabeth Kornfeind	34
Leonore Peer	36
Christian Gastgeber	38
Hermann Harrauer	42
Herbert Bannert	45
Jana Grusková	46
Christine Glaßner	47
August Stahl	48
Javier Pérez Bazo	50
Alicia Gómez-Navarro	52
 <i>Laudationes Hungarorum</i>	 57
Réthy Miklós	59
Hoffmann Rózsa	61
Dux László	65
Mezey Barna	67
Szepessy Tibor	70
Hiller István	73
Keszei Ernő	74
Dezső Tamás	76
Kozma László	77

Soós Anna	79
Pintér Károly	82
Kátai Zoltán	84
Körmendy Mariann	85
Karsai György.....	87
Kincses János	90
<i>Rectores</i>	93
Conspectus	95
Gerevich Tibor: Az Eötvös Collegium története – Bartoniek Géza (1854–1930)	96
Kiss Jenő: Gombocz Zoltán életéről és munkásságáról	103
Markó Veronika: Szabó Miklós	113
Nagy János: Keresztury Dezső	126
Pál Zoltán: Lutter Tibor	132
Szijártó István: A világra nyitott ablak	136
Vekerdy József	145
Bertényi Iván: Igazgatói működésem az Eötvös József Collegiumban (1993–1996) . . .	147
Bollók János.....	149
Takács László	154
<i>Historica • Res gestae</i>	161
Gángó Gábor: Eötvös József és barátai egyetemi éveiről, különös tekintettel a politikatudományi képzésre	163
Garai Imre: A magyar középiskolai tanári szakma kialakulása	176
Tóth Magdolna: „A budai parti ígéretföldje”	203
Kovácsik Antal: Az Eötvös Collegium Ménesi úti épületének felavatása a korabeli sajtó tükrében	211
Markó Veronika: Hogyan lett az Eötvös József Collegium könyvtárából az Irodalomtudományi Intézet Eötvös Könyvtára?	220
Szójka Emese: Fülep Lajos néprajzi gyűjteménye	236
Kucsman Árpád: Kémikusok a régi Eötvös Collegiumban	272
Győri Róbert: A múlttal való tudományos leszámolás – Eötvös collegista geográfusok az 1950-es években	288
Czifrusz Márton: Helyek és pozíciók újraírása – Wallner Ernő, Lettrich Edit és a hazai szociálgeográfiai iskola viszonya Mendöl Tibor örökségéhez	312
Tóth Károly: Művészettörténészek az Eötvös Collegiumban (1896–1950).....	328
Ritoók Zsigmond: Klasszika-filológia az Eötvös Collegiumban.....	345
Kucsman Árpád – Liptay György: Eötvös-kollégisták a Fasori Gimnázium tanári karában	348
Kapitány Adrienn: Az 1950-es évek a Kollégium történetében.....	365

Marafkó László: Nagyhatalmak ugratása, avagy groteszk lapok az Eötvös Kollégium félmúltjából	378
Dénes Iván Zoltán: Diákmozgalom Budapesten 1969-ben	383
Bakos István: Emlékeim a kollégista Kilencekről	401
ifj. Arató György: „Szabadság a jelszavunk” Március 15-e az Eötvös Kollégiumban, 1955–1984	410
Szabics Imre: Az Eötvös József Collegium és az École Normale Supérieure	419
Nemes Tibor: Az Eötvös Collegium és az École Normale Supérieure közötti közvetlen kapcsolatok újraélesztése a 80-as években	428
Bubnó Hedvig: Összefoglaló a collegiumi spanyol nyelvoktatásról, 1992–2010	432
<i>Historica • Magistri</i>	435
Korompay H. János: Horváth János és az Eötvös Collegium	437
Móser Zoltán: Ha a szellem napvilága ragyog	456
Farkas Zoltán et alii: Czebe Gyula élete dokumentumokban	463
Szakály Sándor: Szurmay Lajos, tábornok az Eötvös Collegiumból	553
Szávai János: Gyergyai Albert és az Eötvös Collegium	563
Ress Imre: Hugo Kleinmayr és a germanisztikai oktatás megalapozása az Eötvös Collegiumban	570
Kiss Jenő: Zsirai Miklós	579
Keszthelyi Lajos: Bay Zoltán	596
Pál Zoltán: Keresztury Dezső igazgatósága az állambiztonsági megfigyelések tükrében	599
Keszthelyi Lajos: Faragó Péter	612
Farkas Zoltán: Gyóni Mátyás	617
Papp István: Kettős ügynök – Nagy Péter, Szabó Dezső és az állambiztonság	625
Balogh Elemér: Szász Imre versus Brusznay Árpád	638
Bottyán Gergely: Antal László és a mai magyar nyelvtudomány	643
Dörnyei Sándor: Emlékezés Tomasz úrra	648
Ifj. Tomasz Jenő: Tomasz úr és az Eötvös Collegium	653
<i>Memorabilia</i>	683
„Felújítani azt, ami érdemes” – Beszélgetés Elekfi Lászlóval	685
Tóth Gábor: Az idő sodrában	709
Lekli Béla: Az Eötvös Kollégium az 1956 utáni években	836
Gereben Ferenc: Egyetemi évek (1962–1967)	838
Kósa László: Az Eötvös Kollégiumban éltem én is (1963–1967)	861
Bakos István: Az Eötvös Kollégium autonómiaöregvései és Baráti Körének megalakítása	889
Galántai Ambrus: Szubjektív történelem	899

Studia Germanica 923

Balázs Sára: "Freiwillig dient der Geist":

Germanistik in der Veranstaltungsreihe des Lustrum Saeculare Collegii 925

Eve-Marie Kallen: Dezső Keresztury als Kulturvermittler und Pädagoge

und das Eötvös-Collegium 928

August Stahl: „Schlussstück”. Rilkes Sicht und Deutung des Todes 944

Frank Baron: Die Entstehung des Faust-Mythos im 16. Jahrhundert 962

Christine Glaßner: Zur handschriftlichen Überlieferung der Visiones Georgii 967

András F. Balogh: Schlacht der Stereotype in der Vngrischen

Schlacht des Jacob Vogel 975

Ilona Feld-Knapp Cathedra Magistrorum – Lehrerforschung.

Lehrer-Denken und Lehrer-Wissen 982

Géza Horváth: Elmar Tophoven, der Begründer des Europäischen

Übersetzer-Kollegiums 997

Anita Czeglédy: „Schutzmarke: der Steg.”

Interkulturalitätin Márton Kalász' Lyrik 1006

Studia Slavica 1021

Katalin Kroó: Slawistik in der Veranstaltungsreihe

des Lustrum Saeculare Collegii 1023

Urs Heftrich: Lew Tolstoi und Anton Tschechow: Zum Doppeljubiläum 2010 1025

Bettina Kaibach: Raum für Nostalgie: Steppe und Prärie in Anton Čechovs Step'

und Willa Cathers My Ántonia 1032

Wolf Schmid: Eventfulness and Context 1052

Studia Classica 1065

Tamás Mészáros: Klassische Philologie in der Veranstaltungsreihe

des Lustrum Saeculare Collegii 1067

Mike Edwards: The Application of Criticism to Textual Criticism 1069

Herwig Maehler: Pindar und die Tyrannen 1076

P. J. Rhodes: The Erxadieis inscription 1084

Artes 1093

Teleki Pál, a Collegium kurátora (1920–1941) 1095

Epikus és komikus collegiumi enumeráció 1935-ből – Közreadja: Takács László 1100

Farkas Zsuzsa: Fotótörténeti adalékok az Eötvös Collegium archív fotóiról 1119

Süle Ágnes Katalin: Az Eötvös Collegium épülete 1137

Havas László: Hadrianus mint Pseudo-Alexandros? 1146

Sántháné Gedeon Mária: Kultúraközi kommunikáció: magyarságkép az angol mint lingua franca tükrében	1156
Csuday Csaba: Az irodalom: „negatívan élni”	1161
Szlukevényi Katalin: Kollégisták, költők, korszakok: szépirodalmi hagyományok az Eötvös Collegiumban	1165
<i>Membra et alumni</i>	1179
<i>Pro patria defuncti</i>	1211
Tartalomjegyzék	1215
Appendix – Mellékletek jegyzéke	1221

Kedves Olvasó!

Önre gondoltunk, amikor a könyv előkészítésén munkálkodtunk. Kapcsolatunkat szorosabbra fűzhetjük, ha belép a *TypoKlubba*, ahonnan értesülhet új kiadványainkról, akcióinkról, programjainkról, és amelyet a www.tygotex.hu címen érhet el. Honlapunkon megismerkedhet kínálatunkkal is, egyes könyveinknél pedig új fejezeteket, bibliográfiát, hivatkozásokat találhat, illetve az esetlegesen előforduló hibák jegyzékét is letöltheti.

Kiadványaink egy része e-könyvként (is) kapható:

www.interkonyv.hu

Észrevételeiket a velemeney@tygotex.hu e-mail címen várjuk.

Kiadja az Eötvös Collegium és a Typotex Kiadó, az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.

Felelős kiadó: dr. Horváth László – Votisky Zsuzsa

Tördelte: Vidumánszki László

A borítót tervezte: Tóth Norbert

Terjedelem: 85,6 (A/5) ív

Nyomta és kötötte: Séd Nyomda, Szekszárd

Felelős vezető: Katona Szilvia